

שיחות משמעותיות עם התלמיד/ים על פי "עץ החינוך"

פיתוח, כתיבה והכנת מצגת:
רונית דינור

עץ החינוך:

העלים

הפרי

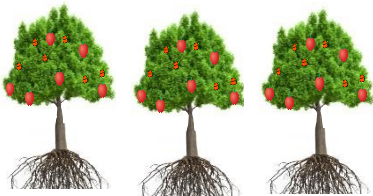
הפרחים

הענפים

הגזע

השורשים

החורשה,
היער

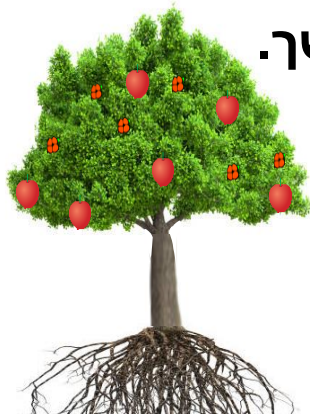

עץ החינוך

העץ על כל מרכיביו, מהווה מטאפורה לתהליך שבאמצעותו, תומך/ת ההוראה, מאפשר/ת לתלמיד/ה לעבור תהליך מובנה של שיחות אישיות או קבוצתיות.

העץ מייצג ציר מתפתח של ראיית התלמיד את עצמו. לכל חלק בעץ יש תפקיד שונה, וכל אחד מהחלקים, מהווה נושא לשיחה בפני עצמה, במפגש אחד או יותר.

איכותן של השיחות האישיות, תלוי ביכולת של תומך ההוראה לייחס משמעות עמוקה לכל אחד מחלקי העץ, כפי שיתוארו בהמשך.

עץ החינוך נשען על מודל s.m.i, פרופסור איאן קנינגהאם

עץ החינוך

1. שורשים = מה אני נושא איתי?

השורשים מייצגים את המקום שממנו בא התלמיד ומשפיעים על עיצובו:
המורשת המשפחתית, התרבות, האמונה, המסורת והמנהגים.
השורשים מייצגים את הביטחון והיציבות שהתלמיד זקוק להם.

תפקיד השורשים, הנמצאים מתחת לפני האדמה, לספוג את המים והמזון מהקרקע לצורך הזנת העץ.
השורשים מונעים מהעץ להיסחף ומאפשרים לו להיות יציב על פני הקרקע, ועמיד בפני איתני הטבע.

עץ החינוך

2. הגזע = זה אני

הגזע מכיל את מכלול
התכונות, הכישורים
והמיומנויות של
התלמיד, המאפשרים
לו לקבל החלטות
ולפעול.

בגזע העץ יש רשת
העורקים המעבירים
מים ומינרלים מהשורש
אל שאר חלקי העץ.
הגזע נושא את גוף
העץ. רק גזע חזק
ויציב יוכל לשאת את
צמרת העץ.

עץ החינוך

3. הענפים = כיצד אני מתנהל? לאן אני רוצה להגיע?

הענפים הם ההתנהלות, וההתנהגות של התלמיד כפי שהיא באה לידי ביטוי הלכה למעשה. כל ענף מייצג את ההתמודדות של התלמיד עם אירוע/משימה העומדת בפניו, על כל הכרוך בה, ומאפשרת את ניתוח התהליך (החל מקביעת המטרה, היישום והתוצאות, ואופן השימוש במקורות הכח האישיים).

הענפים יוצאים מהגזע ומסתעפים לכיוונים שונים. הענפים שונים באורכם ובעוביים.

לתומך/ת ההוראה
יש תפקיד משמעותי
בחלק זה של העץ

עץ החינוך

4. העלים = לאיזו תמיכה זקוק התלמיד?

העלים מייצגים את
תומך ההוראה המסייע
לתלמיד לצמוח ולגדול,
ע"י מתן תמיכה וליווי,
שיסייעו לתלמיד, לבחון
לאן הוא רוצה להגיע,
ואת הדרך המתאימה
להשגת היעדים.

העלה הוא החלק בעץ,
המשמש בעיקר
לקליטת האנרגיה
והאור, המאפשרים
צמיחה ופריחה.

עץ החינוך

5. הפרחים = יחסי הגומלין בין התלמיד לבין הסביבה

הפרחים הפורחים, הצבעים, והריחות, מייצגים את תפיסת התלמיד, את עצמו ואת סביבתו.

בדיקת הצבעים שלו מול הפרחים של העצים שסביבו, מהווים הזדמנות להתייחס לתפיסת העולם הערכית של התלמיד בכל הנוגע לסביבתו: קבלת השונה, כבוד, סובלנות, גזענות וכד')

לתפרכת (הפרחים)

שעל העץ יש נראות

ורח (נוכחות).

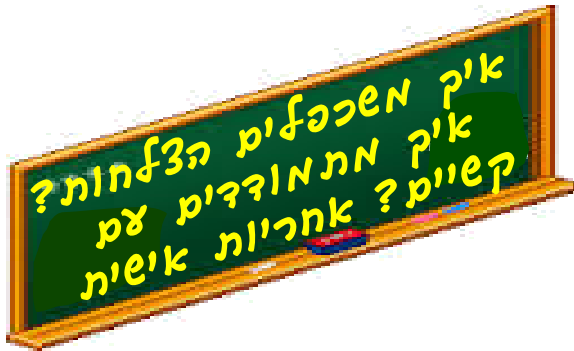
הפרח נותן לעץ

צבע, חיות...

עץ החינוך

6. הפרי = בחינת התוצרים (הצלחות וקשיים)

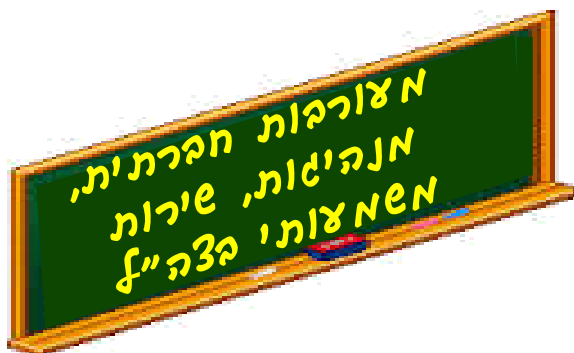
הפירות של העץ מעידים
על הישגיו של התלמיד.
הישגים חברתיים
ולימודיים.
באמצעות ההתבוננות
בפרי, התלמיד בוחן את
עצמו, בתהליך רפלקטיבי,
האם יש "פרי לעמלו".

הפרי משקף את
התפתחות כל חלקי
העץ (השורשים, הגזע,
הענפים, העלים
והפרחים), שאיפשרו
לפרי לגדול, להבשיל...

עץ החינוך

7. חורשה = מעגלי השייכות כפלטפורמה לטיפול מעורבות

איזה אינטראקציות מתקיימת בין העץ לטבע שסביבו?
התלמיד יבחן את מקומו בקבוצה, וקשריו עם חברים במסגרות השונות, הקרובות והרחוקות.
התלמיד יבדוק את יכולתו להשפיע על הסביבה (מנהיגות, מעורבות).
מהי משמעותה של שייכות במעגלים הולכים וגדלים?

מספר עצים שגדלים זה לצידו של זה, מהווים יחידה: חורשה/יער.
לחורשה יש השפעה על הסביבה ביצירת ריאות ירוקות.
החורשה גם קולטת לתוכה מיגוון בעלי חיים וצמחים ומגנה עליהם מכלייה.

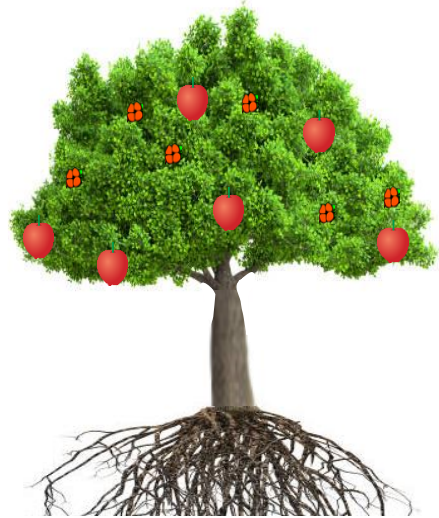
העץ כמודל עבודה לניהול שיחות פרטניות עם תלמיד/ה (או קבוצה קטנה)

היתרון בעבודה עם עץ החינוך הוא בכך שהוא מאפשר להכין תכנית עבודה שנתית מסודרת לניהול השיחות, כשחלקי העץ, מהווים את חוט השדרה, משקפים לתומך/ת ההוראה, את ההקשרים בין תוצרי השיחות, לאורך השנה.

שיווי המשקל בין חלקי העץ יוצר רשת של אמירות ותובנות, המייצרות הבנה עמוקה של תומך/ת ההוראה את התלמיד, ושל התלמיד את עצמו, ומשפיע על הצלחת התלמיד בטווח הקרוב והרחוק.

בהצלחה

החינוך הוא הדרך. האדם - הוא המטרה

(א.ד. גורדון)